

Kehysesityksen sisältämä talouden tasapaino-ohjelma

Kaupunginhallitus 30.6.2025

Talouden tasapainottaminen – Kaupunginvaltuuston päätös 17.2.2025

- 1) kaupunki käynnistää talouden tasapaino-ohjelman laadinnan vuoden 2026 talousarvioprosessin yhteydessä
- 2) tasapaino tarkoittaa, että kaupungin tuloslaskelman tulos on 0 tai parempi ilman kertaluonteisia poikkeuksellisia eriä ja pysyvien vastaavien myyntivoittoja huomioidaan enintään 25 milj. euroa vuosittain
- 3) tasapaino saavutetaan viimeistään vuoden 2029 talousarviossa ja tasapaino-ohjelmalla pyritään noin 60 milj. euron pysyvään toiminnallista tulosta parantavaan vuosivaikutukseen
- 4) ohjelman toimenpiteet valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa
- 5) toimenpiteet jakotetaan vuosille 2026–2028 etupainotteisesti tulosten varmistamiseksi
- 6) ohjelman valmistelussa huomioidaan kaikki kaupungin talouden osatekijät

Talouden tasapaino-ohjelman aikataulu 2025

Päätöksenteko

KH
Esitys periaatteista
ja prosessista
3.2.2025

KV
Periaatepäätös
17.2.2025

Valmistelun
käynnistäminen
3.3.2025

KH
Toiminnan ja talouden
suunnittelun lähtökohdat
12.5.2025

KH Talousarviokeskus
& tasapaino-ohjelma
30.6.2025

KV
Tilannekatsaus
iltakoulu

LTK
TA -
esitykset

Pormestari
TA -esitys

KV
Talousarvio

Pormestari-
ohjelman
laadinta

Tasapaino-ohjelman vaiheet 2025

Esivalmistelu

Valmisteluvaihe 1

Valmisteluvaihe 2

Henkilöstö

Henkilöstökysely

Jos tasapainoa ei saavuteta, harkittava
mahdolliset yhteistoimintaneuvottelut

Kaupungin yhteistoimintaryhmä

Operatiivinen valmistelu

Alustavat
kehysneuvottelut,
tasapaino-ohjelma

Kehysneuvottelut

Talousarvion
syöttö

Pormestarin
esityksen
valmistelu

Alustavaa painelaskentaa

Tilinpäätös 2024

Talous- ja
strategiaseminaari
13.6.2025

Esitykset
lautakuntiin

Esivalmistelua, periaatteiden valmistelu

Kuntatalousohjelma

Marraskuu 24

Joulukuu 24

Tammikuu 25

Helmikuu 25

Maaliskuu 25

Huhtikuu 25

Toukokuu 25

Kesäkuu 25

Heinäkuu 25

Elokuu 25

Syyskuu 25

Lokakuu 25

Marraskuu 25

Talouden tasapaino-ohjelman valmistelu

- Talousarviovalmistelussa on sitouduttu talouden tasapainottamiseen ja toimenpiteiden kartoittamisessa on huomioitu kaikki talouden osatekijät.
- Viranhaltijat ovat esittäneet lainsäädännön muutoksiin, palvelutarpeiden kasvuun ja kustannustason nousuun liittyviä lisäystarpeita sekä kartoittaneet laajasti mahdollisia toiminnan tehostamistoimenpiteitä ja sopeuttamismahdollisuuksia (tulot ja menot).
- Pormestarin johtoryhmän käsittelyssä viranhaltijoiden esityksiä on priorisoitu ja kehysesityksessä on huomioitu pormestariohjelman linjauksia.
- Talousarviovalmisteluun sisältyvät lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet esitetään kaupunginhallituksen talousarviokehysesityksen liitteenä.
- Lautakunnat käsittelevät tasapainottamistoimenpiteitä kaupunginhallituksen kehyspääatöksen jälkeen. Lautakuntien elokuun kokouksissa esitetään ajankohtaiskatsaukset valmistelutilanteesta ja syyskuun kokouksissa lautakunnat päättävät talousarvioesityksistä.
- Valmistelu jatkuu, talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteistä päättää kaupunginvaltuusto marraskuussa talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Toimintayksiköiden lisäystarpeet ja sopeuttamismahdollisuudet 2026

Toimintakate 2026 (1 000 euroa)	Lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset	Sopeuttamis- mahdollisuudet*	Netto
Konsernihallinto	-130	3 708	3 578
Sivistyspalvelujen palvelualue	-10 346	5 654	-4 692
Elinvoiman palvelualue	-12 525	4 112	-8 413
Kaupunkiympäristön palvelualue	-2 725	5 267	2 542
YHTEENSÄ	-25 726	18 741	-6 985

* Sopeuttamistoimenpiteet sisältävät yksiköiden esittämät toimenpiteet ja keskitetysti valmistellut kaikkia yksiköitä koskevat toimenpiteet.

Lisäksi huomioitava mm.:

- Pysyvien vastaavien myyntivoittojen aleneminen -45,3 M€
- kunta-alan palkkaratkaisun ja Kevan tasausmaksun kustannusvaikutus -13,1M€
- Verotulojen muutos +19,0 M€
- Valtionosuuksien muutos 21,8 M€
- Rahoituserien muutos +7,5 M€

Toimintayksiköiden lisäystarpeet ja sopeuttamismahdollisuudet 2026-2028

	Lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset	Sopeuttamis- mahdollisuudet	Netto
Kaupunkitasoiset esitykset**		1 466	1 466
Konsernihallinto	-69	6 566	6 497
Sivistyspalvelujen palvelualue	-18 162	8 767	-9 395
Elinvoiman palvelualue	-12 525	5 418	-7 107
Kaupunkiympäristön palvelualue	-6 175	11 850	5 675
Ratikan vastikkeen kasvu*	-10 270		-10 270
YHTEENSÄ	-47 201	34 067	-13 134

** Kaupunkitasoiset sopeuttamistoimenpiteet on esitetty 2026-2028 yhteenvedossa erikseen.

Lisäksi on huomioitava mm. palkkaratkaisun kustannusvaikutukset, verotulojen ja valtionosuuksien sekä rahoituserien muutokset. Tulevien vuosien kehitykseen sisältyy epävarmuustekijöitä.

Lisäystarpeet* ja sopeuttamismahdollisuudet** 2026

SIPA

Toimintayksiköt	Kehysesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Kopla	-9 770 000	2 038 500	-7 731 500
Palvelualueen yhteiset		10 000	10 000
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-3 764 000	610 000	-3 154 000
Perusopetus	-6 006 000	1 418 500	-4 587 500
Kuvala	-576 000	2 897 000	2 321 000
Palvelualueen yhteiset	-36 000	420 000	384 000
Kulttuuri	-188 000	1 224 000	1 036 000
Liikunta ja nuoriso	-352 000	1 253 000	901 000
Kaikki yhteensä	-10 346 000	4 935 500	-5 410 500

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka huomioidaan keskitetysti yksöiden kehysesityksiin.

** Yksiköiden kehyslukuihin sisällytetään lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet, jotka on esitetty dialla 34. Kasvatus- ja opetuslautakunnalle näitä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 505 te ja Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle 196 te.

Lisäystarpeet ja sopeuttamismahdollisuudet 2026-2028

SIPA

Toimintayksiköt	Kehyksesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Kopla	-17 420 500	5 176 500	-12 244 000
Palvelualueen yhteiset		30 000	30 000
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-10 627 000	2 540 000	-8 087 000
Perusopetus	-6 793 500	2 606 500	-4 187 000
Kuvala	-741 500	3 590 000	2 848 500
Palvelualueen yhteiset	-36 000	529 000	493 000
Kulttuuri	-353 500	1 478 000	1 124 500
Liikunta ja nuoriso	-352 000	1 583 000	1 231 000
Kaikki yhteensä	-18 162 000	8 766 500	-9 395 500

Varhaiskasvatus ja esiopetus / lisäystarpeet

Lisäysesitys	2026	2027	2028	Yhteensä
Arvioitu laskennallisten lasten volyymin kasvu (palveluverkon muutokset)	-840 000	-2 380 000	-853 000	-4 073 000
Yksityisen varhaiskasvatuksen sääntökirjan ja sopimuksen mukaiset arvonkorotukset	-1 100 000	-1 150 000	-1 200 000	-3 450 000
Henkilöstörakenteen uudistaminen vuoteen 2030 mennessä lainsäädännön mukaiseksi	-400 000	-550 000	-550 000	-1 500 000
Varhaiskasvatuksen palvelusetelilainsäädännön uudistus	-700 000			-700 000
Esiopetuksen tuen järjestelyt – perusopetuslain muutos	-300 000	0	0	-300 000
Päiväkotien johtajuusrakenteiden uudelleen organisointisuunnitelma	-90 000	-90 000	-90 000	-270 000
Voimian ateripalveluiden hintojen nousu	-200 000			-200 000
Tietohallinnon laskutuksen kasvu	-134 000			-134 000
Kaikki yhteensä	-3 764 000	-4 170 000	-2 693 000	-10 627 000

Varhaiskasvatus ja esiopetus / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Ateriapalvelujen tilausjärjestelmän kehittäminen	0	500 000	500 000	1 000 000
Sairauspoissaolojen vähentäminen johtamista vahvistamalla, työolosuhteita kehittämällä ja omaan työhön vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä	200 000	200 000	200 000	600 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat -määrärahan vähentäminen	150 000	150 000	150 000	450 000
Perheiden alueellisen palveluohjauksen lakkauttaminen			150 000	150 000
Vähennetään muuta ei-lakisääteistä henkilöstöresurssia (huom. sis. vuokratyövoiman hankinnan supistamisen)	100 000			100 000
Avoimen varhaiskasvatustoiminnan uudelleenjärjestely		80 000		80 000
Luovutaan Muksubussi - pyörien leasingsopimuksesta.	60 000			60 000
Kuljetuskriteerien tarkistus lainmukaiselle tasolle	40 000	0	0	40 000
Liikunnan, harrastamisen ja avustusten toimintamallin uudistaminen	37 000			37 000
Luovuttaa Lukulumo -palvelusta	23 000			23 000
Kaikki yhteensä	610 000	930 000	1 000 000	2 540 000

Perusopetus / lisäystarpeet

Lisäyksesitys	2026	2027	2028	Yhteensä
Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen lakimuutoksen toimeenpano	-3 600 000			-3 600 000
Tietohallinnon laskutuksen kasvu	-856 000			-856 000
Oppilasmäärän kasvu 2025-26, kevään 2026 jatko +180 oppilasta (rehtoreiden ennuste) 7 kk:n vaikutus	-787 500			-787 500
Oppilasmäärän kasvu syksyllä 2026 ennuste +100 oppilasta 5 kk:n vaikutus	-312 500	-437 500		-750 000
Kuutosluokkalaisten tietokonehankinnat	-250 000	-350 000		-600 000
Voimian ateripalveluiden hintojen nousu	-200 000			-200 000
Kaikki yhteensä	-6 006 000	-787 500		-6 793 500

Perusopetus / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Sijaisten käytön tehostaminen	200 000	200 000	200 000	600 000
Koulujen oppimateriaalimäärärahojen vähentäminen	150 000	150 000	150 000	450 000
Sairaalakadun toimipisteestä luopuminen (oppilaat siirtyvät Sammon koulun tiloihin)	422 000			422 000
Laaja-alaisen erityisopettajan konsultaatitunnista luopuminen	104 200	145 800		250 000
Tutor 2 ja -3 opettajien vähentäminen, (30%/19 opettajaa), opv-huojennusten osuus	100 000	140 000		240 000
9.-luokkalaisten TET-jaksojen uudelleenjärjestely	187 000			187 000
Liikuntapilotin lopettaminen ja nuorten harrastussetelitoiminnan muuttaminen	137 000	23 000		160 000
Oman äidinkielen opetuksen järjestämisen muuttaminen	0	150 000		150 000
Someturvan sopimuksen irtisanominen	67 500			67 500
Kuljetuskriteerit perusopetuslain § 32 mukaisiksi (5 km)	20 800	29 200		50 000
Osallistuvan budjetoinnin lopettaminen	30 000			30 000
Kaikki yhteensä	1 418 500	838 000	350 000	2 606 500

Kulttuuri / lisäystarpeet

Lisäysesitys	2026	2027	2028	Yhteensä
Tietohallinnon ict-kustannusten kasvu	-188 000			-188 000
Peltolammin uuden kirjaston henkilöstökustannukset			-165 500	-165 500
Kaikki yhteensä	-188 000		-165 500	-353 500

Kulttuuri / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Museoiden pääsymaksutulojen kasvattaminen	600 000			600 000
Kirjaston, kaupunkikulttuurin ja hallinnon vakanssien uudelleenjärjestelyt	150 000		60 000	210 000
Kulttuuripalvelutarjonnan supistaminen	63 000	57 000	40 000	160 000
Tampere Filharmonian toiminnan sopeuttaminen taloustilanteeseen	80 000	33 000	20 000	133 000
Työväenopiston kurssimaksujen korotukset, kustannusperusteisuus sekä kurssimaksuhuojennusten pienentäminen	65 000	20 000	20 000	105 000
Kirjaston aineistomäärärahan pienentäminen	100 000			100 000
Kulttuurin palveluryhmän yksiköiden toiminnan ja hankintojen sopeuttaminen taloustilanteeseen	75 000	2 000	2 000	79 000
Kulttuuripalvelujen yksiköiden tilankäytön tehostaminen (mm. taidemuseon ja työväenopiston ulkoa vuokratut tilat)	30 000			30 000
Muut maksujen korotukset (kirjaston palautuspyyntö, sahim julkaisut)	26 000			26 000
Koukkuniemen kirjastojen lakkautus	25 000			25 000
Työväenopiston kurssien minimiosallistujamäärän kasvattaminen	10 000			10 000
Kaikki yhteensä	1 224 000	112 000	142 000	1 478 000

Liikunta ja nuoriso / lisäystarpeet

LisäySESitys	2026	2027	2028	Yhteensä
Hervannan vapaa-aikakeskus	-200 000			-200 000
Liikuntamotivaattorit	-100 000			-100 000
Tietohallinnon ICT-palvelujen kasvu	-52 000			-52 000
Kaikki yhteensä	-352 000			-352 000

Liikunta ja nuoriso / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Seurojen kilpa- ja huippu-urheilun kertaluontoisten projektitukiaavustusten lopettaminen	400 000	100 000		500 000
Kaikkien varattavien liikuntaolosuhteiden harjoitusvuorojen hintojen tarkistaminen	200 000			200 000
Uimahallien kausirannekkeen hinnan nosto (2026-2027: 10 € / vuosi)	100 000	100 000		200 000
Luonnonjääluiistelukenttien määrän vähentäminen	170 000			170 000
Aikuisten liikuntaryhmien kausimaksun nosto	60 000	60 000		120 000
Uuden harrastamisen kerta-avustuksesta luopuminen	100 000			100 000
Muiden suur tapahtumien kuin liikunnan tapahtumien hinnan nosto Tampereen Stadionilla	40 000	40 000		80 000
Helapuiston nuorisokeskuksen tilasta luopuminen (toimitilasta luopuminen ja toiminnan siirtäminen ja laajentaminen Hervannan vapaa-aikakeskukseen)	78 000			78 000
Teiskon ilmailu- ja moottoriurheilukeskuksen palveluhankinnasta luopuminen	75 000			75 000
Palvelujen oston vähentäminen	15 000	15 000	15 000	45 000
Tilavuokrien nosto kokoustilojen ja leirikeskusten osalta	15 000			15 000
Kaikki yhteensä	1 253 000	315 000	15 000	1 583 000

Sipa yhteiset / lisäystarpeet

Lisäyksesitys	2026	2027	2028	Yhteensä
SIB-tulospalkkioiden kasvu	-36 000			-36 000
Kaikki yhteensä	-36 000			-36 000

Sipa yhteiset / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Osallisuus- ja hyvinvointityön asiantuntijaresurssin ja toiminnan vähentäminen	105 000		59 000	164 000
Mansen Massit -yhteisörahasta luopuminen	100 000			100 000
Ikäihmisten kokoontumistilojen vuokrakulujen avustuksen lakkauttaminen	70 000			70 000
Hyvinvoinnin edistämisen jakamatta jääneen avustuksen leikkaus			50 000	50 000
Sivistyspalvelujen kehittämisrahan leikkaaminen 30 %	50 000			50 000
Yhteisöllisen toiminnan kerta-avustuksen lakkauttaminen	50 000			50 000
Treen Kesäsiirtolayhdistyksen avustuksesta luopuminen (av.kok. merkittävä hyvinvoinnin edistäminen)	45 000			45 000
Tarvikehankintojen ja palvelujen ostojen karsiminen	10 000	10 000	10 000	30 000
Kaikki yhteensä	430 000	10 000	119 000	559 000

Lisäystarpeet* ja sopeuttamismahdollisuudet** 2026

ELPA

Toimintayksiköt	Kehyksesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Akila	-6 872 000	710 900	-6 161 100
Kitia	-6 872 000	710 900	-6 161 100
Elosa	-5 653 000	3 027 414	-2 625 586
Lukiot	-1 353 000	758 666	-594 334
Tampereen seudun työllisyysalue		0	0
Työllisyys- ja kasvupalvelut	-4 300 000	2 268 748	-2 031 252
Kaikki yhteensä	-12 525 000	3 738 314	-8 786 686

Huom! Työllisyysalueen muutokset näytetään Työllisyys- ja kasvupalveluissa (Tampereen maksuosuudessa).

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka huomioidaan keskitetysti yksöiden kehysesityksiin.

**Yksiköiden kehyslukuihin sisällytetään lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet, jotka on esitetty dialla 34. Asunto- ja kiinteistölautakunnalle näitä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 34 te ja Elinvoima- ja osaamislautakunnalle 340 te.

Lisäystarpeet ja sopeuttamismahdollisuudet 2026-2028 ELPA

Toimintayksiköt	Kehysesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Akila	-6 872 000	710 900	-6 161 100
Kitia	-6 872 000	710 900	-6 161 100
Elosa	-5 653 000	4 707 348	-945 652
Lukiot	-1 353 000	1 461 000	108 000
Tampereen seudun työllisyysalue		0	0
Työllisyys- ja kasvupalvelut	-4 300 000	3 246 348	-1 053 652
Kaikki yhteensä	-12 525 000	5 418 248	-7 106 752

Huom! Työllisyysalueen muutokset näytetään Työllisyys- ja kasvupalveluissa (Tampereen maksuosuudessa).

Lukiot / lisäystarpeet

LisäySESITYS	2026	2027	2028	Yhteensä
opiskelijamäärän mukainen muuttuvien kuluJen kasvu	-1 353 000			-1 353 000
Kaikki yhteensä	-1 353 000	0	0	-1 353 000

Lukiot / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Oppimateriaalihankintojen tehostaminen	550 000	150 000	100 000	800 000
Lukiokohtaisten harrastekurssien karsiminen	40 000	96 000	56 000	192 000
Remontoitujen/lisätilojen käyttötaloushankinnat		100 000		100 000
Tuki- ja hallintopalveluiden kriittinen tarkastelu	41 667	58 333		100 000
Vieraiden kielten opetuksen uudistaminen	19 000	45 000	26 000	90 000
Lukiopajatoiminnan uudistaminen	24 000	34 000		58 000
Skeittilinjan lopettaminen vähäisen kysynnän vuoksi	8 000	33 000	4 000	45 000
Yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistaminen ilman erillisrahoitusta	30 000			30 000
pienhankintojen kriittinen tarkastelu	28 000			28 000
Henkilöstökoulutukseen kohdennettujen määrärahojen vähentäminen	18 000			18 000
Kaikki yhteensä	758 666	516 333	186 000	1 461 000

Tykas ja työllisyysalue / lisäystarpeet

Lisäysesitys	2026	2027	2028	Yhteensä
Työttömyysturvaetuuksien kasvu	-4 300 000			-4 300 000
Kaikki yhteensä	-4 300 000			-4 300 000

Työttömyysturvaetuudet

TA 2025 = 39,7 M€

Ennuste 2025 = 45,0 M€ (Ylitysuha 5,3 M€)

TA-kehys 2026, esitys 44,0 M€ (sisältää arvion työttömyystilanteen paranemisesta)

Tykas ja työllisyysalue / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Työllisyysalueen henkilöstön vähentäminen - määräaikaisia virkasuhteita/tehtäviä ei jatketa	0	0	0	0
Työllisyysalueen henkilöstön vähentäminen - työaikamuodon muutos yleistyöaikaan	0	0	0	0
Työllisyysalueen lakisääteisten TE-ostopalvelujen vähentäminen - mahdollisesti valmennuspalvelut	0	0	0	0
Työllisyysalueen lakisääteisten tukien ja avustusten vähentäminen: palkkatuet	0	0	0	0
Työllisyysalueen maksuosuuden muutos	2 268 748	305 500	672 100	3 246 348
Kaikki yhteensä	2 268 748	305 500	672 100	3 246 348

Huom! Työllisyysalueen muutokset näytetään Työllisyys- ja kasvupalveluissa (**Tampereen maksuosuudessa**).
Toimenpiteet näkyvät myös muiden jäsenkuntien maksuosuuksissa.

Kitia / lisäystarpeet

LisäySESITYS	2026	2027	2028	Yhteensä
Ulkoisten vuokratulujen kasvu*	-3 169 000			-3 169 000
Ulkoisten vuokratulojen vähentyminen	-2 603 000			-2 603 000
Purkukustannusten kasvu	-630 000			-630 000
Vieraslajien torjunta ja esteettömät luontopalvelut	-267 000			-267 000
Kustannusten nousu rasitesopimukseen	-200 000			-200 000
Henkilöstöresurssimuutokset maankäyttöneuvotteluihin**	-73 000			-73 000
Muut toimintatulojen muutokset	70 000			70 000
Kaikki yhteensä	-6 872 000			-6 872 000

*HUOM! Kaupungintalolle muutto kasvattaa merkittävästi ulkoisia vuokratuloja. Kitia laskuttaa kaikkien tilojen vuokrat toimintayksiköiltä käytön mukaan, mikä näkyy yksiköiden sisäisenä vuokratuluna ja Kitian sisäisenä vuokratuotona. Sisäisten vuokrien muutokset on huomioitu keskitetysti Kitian ja yksiköiden kehysesityksiin.

**Esitys sisältää lisäresurssin maankäytön sopimusneuvotteluihin, mikä nopeuttaa prosessia. Tehtävä tuottaa kaupungille tuloa.

Kitia / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Uusittavan maanvuokrasopimuksen kolmen vuoden porrastuksen poisto ja maapolitiikan periaatteiden uudistaminen syksyn aikana.	410 000			410 000
Hissiavustusten tarkentaminen tarpeen mukaiseksi	200 000			200 000
Maanvuokrauksen uudelleen tarkastelu käyttämättömän rakennusoikeuden osalta	77 500			77 500
lhalan realisointi	23 400			23 400
Kaikki yhteensä	710 900	0	0	710 900

Lisäystarpeet* ja sopeuttamismahdollisuudet** 2026

KAPA

Toimintayksiköt	Kehysesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Jolila	-1 900 000	2 800 000	900 000
Joukkoliikenne	-1 900 000	2 800 000	900 000
Yla	-825 000	2 350 000	1 525 000
Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito	0	1 100 000	1 100 000
Kaupunkiympäristön suunnittelu	-75 000	500 000	425 000
Kestävä kaupunki	-250 000	650 000	400 000
Paikkatieto		100 000	100 000
Palvelualueen yhteiset	-500 000		-500 000
RATIKKA	930 000		930 000
RATIKKA	930 000		930 000
Kaikki yhteensä	-1 795 000	5 150 000	3 355 000

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka huomioidaan keskitetysti yksöiden kehysesityksiin.

**Yksiköiden kehyslukuihin sisällytetään lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet, jotka on esitetty dialla 34. Joukkoliikennelautakunnalle näitä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 11 te ja Yhdyskuntalautakunnalle 106 te.

Lisäystarpeet ja sopeuttamismahdollisuudet 2026-2028

KAPA

Toimintayksiköt	Kehyysesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Jolila	-5 400 000	6 800 000	1 400 000
Joukkoliikenne	-5 400 000	6 800 000	1 400 000
Yla	-775 000	5 050 000	4 275 000
Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito	0	2 300 000	2 300 000
Kaupunkiympäristön suunnittelu	-75 000	2 000 000	1 925 000
Kestävä kaupunki	-200 000	650 000	450 000
Paikkatieto		100 000	100 000
Palvelualueen yhteiset	-500 000		-500 000
RATIKKA	-10 270 000		-10 270 000
RATIKKA	-10 270 000		-10 270 000
Kaikki yhteensä	-16 445 000	11 850 000	-4 595 000

Huom! Ratikan vastike nousee 2029 5,47 M€ eli lisäystarve 2026-2029 on yht. 15,74 M€

Kapa / Lisäystarpeet

Lisäysesitys	2026	2027	2028	Yhteensä
Jolila	-1 900 000	-1 900 000	-1 600 000	-5 400 000
Joukkoliikenteen kustannustason nousu 1,9 % (2027:2,4 % ; 2028:2,0)	-1 500 000	-1 900 000	-1 600 000	-5 000 000
Joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvusta aiheutuvat lisäykset (esim. tiheämpi vuoroväli)	-300 000			-300 000
Joukkoliikenteen autonomisen liikenteen pilotointi	-100 000			-100 000
Yla	-825 000		50 000	-775 000
Etelän suunnan kehitysohjelma (järjestelyratapihan siirron mahdollistama kehitys)	-500 000			-500 000
Lainsäädännön ja luontokadon hidastamisen edellyttämän vieraslajitorjunnan toimenpiteiden lisäys	-150 000			-150 000
Uuden mikroliikkumislain toimeenpanon edellyttämä uusi henkilöresurssi	-75 000			-75 000
Viranomaisprosessien tehostamisen ja asiakaslähtöisyyden kehittämisresurssi	-100 000		50 000	-50 000
RATIKKA	930 000	-6 000 000	-5 200 000	-10 270 000
Ratikan vastikkeen kasvu (brutto)	930 000	-6 000 000	-5 200 000	-10 270 000
Kaikki yhteensä	-1 795 000	-7 900 000	-6 750 000	-16 445 000

Kapa / Sopeuttamismahdollisuudet

Jolila	2 800 000	2 200 000	1 800 000	6 800 000
Matkustuksen kasvun tuoma lipputulojen kasvu (2026 ja 2027) ja yhteisvaikutus (3%) matkustuksen kasvusta ja hinnannostosta (2028)	1 900 000	600 000	1 800 000	4 300 000
Joukkoliikenteen lipun hintojen korotus vuonna 2027		1 600 000		1 600 000
Liikennöintiäkojen muutoksella toteutettavat palvelutason supistamiset	500 000			500 000
Vähäisen kysynnän palvelujen supistaminen tai lakkauttaminen	400 000			400 000
Yla	2 350 000	1 500 000	1 200 000	5 050 000
Ylan toiminnan taksojen (esim. asemakaavoitus, rakennusvalvonta) korottaminen keskimäärin 5%:lla	250 000	400 000	400 000	1 050 000
Katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon järjestäminen edullisemmalla tavalla.	100 000	300 000	300 000	700 000
Kadunvarsipysäköinnin operoinnin sopimuksen (Finnpark) uudistaminen ja toiminnan tehostaminen	300 000	150 000	150 000	600 000
Kehitysohjelma: Hiilineutraaleja tekoja päättyy 25 loppuun	500 000			500 000
Palveluostojen (konsulttikustannukset) vaiheittainen karsinta 10%:lla taloussuunnitelmakaudella	200 000	150 000	150 000	500 000
Kunnossapidon sopeuttaminen yksittäisten palveluiden lakkauttamisella tai laadun keventämisellä.	100 000	100 000	200 000	400 000
Pysäköintimaksujen korottaminen		400 000		400 000
Kertakäyttöisten muoviroskien (SUP) tuottajilta perittävien korvauksien täysimääräinen hakeminen	200 000			200 000
Työmaiden katulupatulojen lisääminen (maksut/sopimusehdot)	200 000			200 000
Eläinlääkintähuoltolain muutosten mukaisten markkinaperusteisten asiakasmaksujen nosto	100 000			100 000
Muiden ylan maksujen korotukset: lumen ja maan vastaanotto, satamamaksut jne	100 000			100 000
Aineistojen jakelun uudistaminen	50 000			50 000
Liikennetoimikunnan lakkauttaminen	50 000			50 000
Ajantasa-asemakaavaprosessin kehittäminen	50 000			50 000
Pieneläinpäivystyksen kilpailutus ja siitä saatavat säästöt	50 000			50 000
Kaupungin tietoliikenneverkon maksujen korottaminen	50 000			50 000
Asiantuntijapalveluiden hankinnan ja kehittämishankeiden vähentäminen	50 000			50 000
Kaikki yhteensä	5 150 000	3 700 000	3 000 000	11 850 000

Lisäystarpeet* ja sopeuttamismahdollisuudet** 2026

KOHA

Toimintayksiköt	Kehysesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Koko kaupunki**		1 374 000	1 374 000
Koko kaupunki		1 374 000	1 374 000
Kaupungin yhteiset erät		527 600	527 600
Yhteiset erät		527 600	527 600
Konsernihallinto	-130 000	2 998 400	2 868 400
Kilpailukyky ja innovaatiot		1 810 000	1 810 000
Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut	-16 000	479 400	463 400
Digitalisaatio ja tietohallinto	0	399 000	399 000
Päätöksenteko	-79 000	250 000	171 000
Sisäinen tarkastus	0	60 000	60 000
Omistajaohjaus	-35 000		-35 000
Kaikki yhteensä	-130 000	4 900 000	4 770 000

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka huomioidaan keskitetysti yksöiden kehysesityksiin.

**Yksiköiden kehyslukuihin sisällytetään lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet, jotka on esitetty dialla 34. Konsernihallinnolle näistä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 182 te.

Lisäystarpeet ja sopeuttamismahdollisuudet 2026-2028

KOHA

Toimintayksiköt	Kehysesitys		
	Lisäystarve	Sopeuttaminen	Yhteensä
Koko kaupunki		1 444 000	1 444 000
Koko kaupunki		1 444 000	1 444 000
Kaupungin yhteiset erät		1 027 600	1 027 600
Yhteiset erät		1 027 600	1 027 600
Konsernihallinto	-69 000	5 538 400	5 469 400
Kilpailukyky ja innovaatiot		3 810 000	3 810 000
Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut	-16 000	924 400	908 400
Digitalisaatio ja tietohallinto	0	459 000	459 000
Päätöksenteko	-18 000	250 000	232 000
Sisäinen tarkastus	0	60 000	60 000
Lakiasiat		35 000	35 000
Omistajaohjaus	-35 000		-35 000
Kaikki yhteensä	-69 000	8 010 000	7 941 000

Konsernihallinto / lisäystarpeet

Lisäyksesitys	2026	2027	2028	Yhteensä
Lisäystarve henkilöstömenoihin (netto)	-51 000			-51 000
Lakisääteinen tilintarkastus, kiinteä korotus 10% vuosille 2026-2027	-9 000	-9 000		-18 000
Kaupunginvaltuuston kokousten kustannukset (eväkkotila)	-70 000	70 000		0
Kaikki yhteensä	-130 000	61 000		-69 000

Koko kaupunki / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Matkustuskustannusten vähentäminen 35 prosentilla vuonna 2026	474 000			474 000
Työterveyshuollon viikonloppuvastaanottojen poistaminen palveluvalikoimasta. Tehty 1.3.2025 alkaen, säästövaikutuksia myös vuodelle 2026.	280 000			280 000
Työasemaleasingaikojen ja työasemalaitetyyppien päivitys	219 000	10 000		229 000
Tulostus- ja kommunikaatioratkaisujen optimointi	92 000	30 000	30 000	152 000
Työterveyshuollossa sairauspoissalotodistusten kirjoittamisesta luopuminen 1–7 päivän pituisten sairauspoissaolojen osalta.	100 000			100 000
Varhaiskuntoutuksen poisto Pirten palveluvalikoimasta.	100 000			100 000
Pirten toteuttamista työnohajuksista luopuminen	80 000			80 000
Ulkoisilta toimijoilta ostettavista hyvinvointivalmennuksista luopuminen	29 000			29 000
Kaikki yhteensä	1 374 000	40 000	30 000	1 444 000

Huom! Toimenpiteet huomioidaan yksiköiden kehysesityksissä menojen vähennyksenä.

Kaupungin yhteiset erät / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Suurtaapahtumamäärärahatason asteittainen leikkaus	500 000	500 000		1 000 000
Henkilöstöpysäköinnin nettokustannusten pienentäminen käyttäjien maksun korotuksella	27 600			27 600
Kaikki yhteensä	527 600	500 000		1 027 600

Konsernihallinto / Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Htv-vähennykset eläköitymisiä, määräaikaisia työsuhteita ja tehtäväjärjestelyjä hyödyntämällä (toteutettavissa ilman yt-neuvotteluita), (ml. kaupungintalo-projektin loppuminen)	194 200	351 000	94 000	639 200
Palvelujen ostojen, avustusten ja ryhmän yhteisen kehittämisrahoituksen leikkaaminen (10 – 15 % kunkin toiminnon palveluostoista)	180 200	0	0	180 200
Henkilöstöyksikön koulutus ja kehittäminen -määrärahan leikkaus sekä sopijajärjestötoiminnan pohjan korjaus vastaamaan nykyistä tasoa.	105 000	0	0	105 000
Kaikki yhteensä	479 400	351 000	94 000	924 400

Konsernihallinto / Kilpailukyky ja innovaatiot / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Kehitysohjelmien ja muiden kehittämisrahojen leikkaaminen	1 000 000	500 000	500 000	2 000 000
Arvioitu hankerahoituksen lisäys	500 000	500 000	500 000	1 500 000
HTV-tehostaminen tehtävien uudelleen järjestelyillä, määräaikaisten työsuhteiden päättymisen	300 000			300 000
Toisesta edustusautosta luopuminen (leasing-auto)	10 000			10 000
Kaikki yhteensä	1 810 000	1 000 000	1 000 000	3 810 000

Konsernihallinto / Digitalisaatio ja tietohallinto / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Jatkuvien ICT-palvelujen sopeuttaminen: palveluportfolion, lisenssien ja kapasiteetin optimointi	289 000	60 000		349 000
ICT-kehittämismäärärahasta leikkaaminen	110 000			110 000
Kaikki yhteensä	399 000	60 000		459 000

Konsernihallinto / Muut yksiköt / Sopeuttamismahdollisuudet

Kartoitetut sopeuttamismahdollisuudet	2026	2027	2028	Yhteensä
Lakiasiat	0	35 000	0	35 000
Vaaliasiantuntijatyön siirtyminen Monetralta toimituspalveluiden olemassa olevan resurssin tekemäksi		35 000		35 000
Päätöksenteko	250 000	0	0	250 000
Valtuuston, kaupunginhallituksen ja lautakuntien kokousten ja kustannusten vähentäminen	150 000			150 000
Uuden valtuuston vuodelle 2025 budjetoitu koulutusrahavaraus	100 000			100 000
Sisäinen tarkastus	60 000			60 000
Henkilöstövähennys avoimia vakansseja hyödyntämällä	360 000	35 000	0	395 000
Vähennetään sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman laajuutta	50 000			50 000
Kaikki yhteensä	310 000	35 000	0	345 000